

GLOBAL
ENTREPRENEURSHIP
MONITOR CROATIA

Istraživački tim GEM Hrvatska

Slavica Singer, voditeljica

Nataša Šarlija

Sanja Pfeifer

Sunčica Oberman Peterka

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

UNESCO Katedra za poduzetništvo

Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom?

GEM HRVATSKA 2021

Slavica Singer ▪ Nataša Šarlija ▪ Sanja Pfeifer ▪ Sunčica Oberman Peterka

CEPOR

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Zagreb, 7. lipnja 2022.

20 godina

www.gemconsortium.org
www.cepor.hr/publikacijepolicy-dokumentiprezentacije/gem-hrvatska

Najveće međunarodno istraživanje o poduzetništvu, od 1999. godine

Hrvatska, od 2002. godine, **od 2013. kao članica EU**

Financijska podrška: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Promotivna podrška: Hrvatska udruga banaka

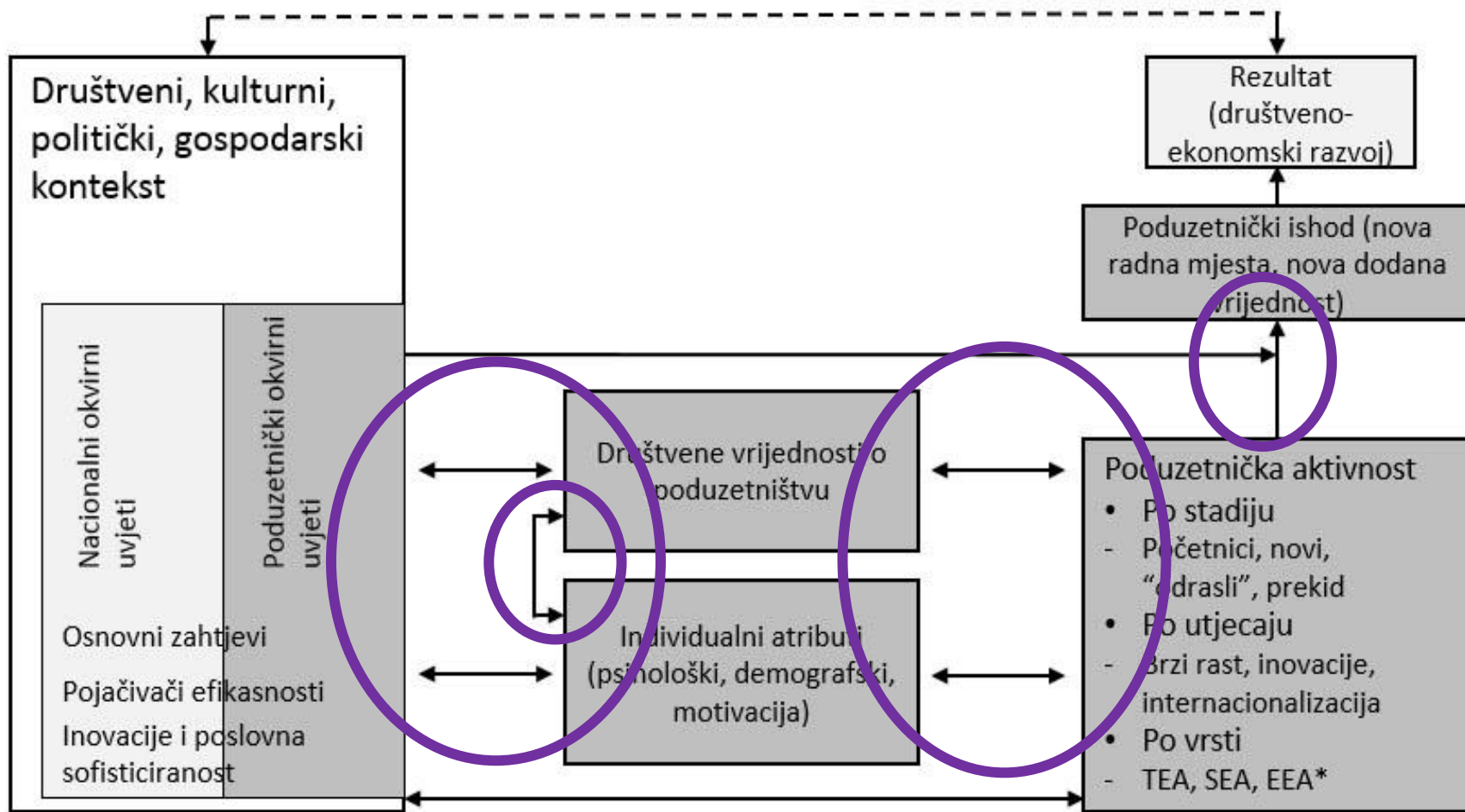

Istraživačka pitanja

- Kako i koliko su **razlike** u poduzetničkoj aktivnosti povezane s ekonomskim rastom zemlje?
- Što **vlade** mogu učiniti kako bi utjecale na razinu poduzetničkog djelovanja zemlje?

Od mita do stvarnosti

GEM Konceptualni okvir

Poduzetnički potencijal - Prilike, sposobnosti, namjere, strah od promašaja, 2021.

RH EU/EU najviši

Uočavanje prilika

58 % **52 %** / 80% Švedska

Osobne sposobnosti

72 % **51 %** / Hrvatska

Namjere

22 % **12 %** / Hrvatska

Strah od promašaja

50 % **48 %** / 35% Nizozemska

Društvene norme i poduzetništvo 2021. - %

	HR	EU
Dobar izbor karijere	62	62
Visok status u društvu	54*	67**
Medijska pažnja	62	62

* Najlošiji: Hrvatska, Španjolska, Slovačka...

** Najviši status: Slovenija, Irska, Njemačka...

Poduzetnička aktivnost

Životni ciklus poduzetničkog pothvata:

- Početnički i novi pothvati – TEA indeks
- ‘Odrasli’ pothvati

Poduzetnička aktivnost zaposlenika

Početnički i novi pothvati* -TEA indeks

	HR	EU/EU najviši
2019.	10,5 %	9,6 %/ 15,4 Latvija
2020.	12,7 %	8,1 %
2021.	12,4 %	8,5 %/ 15,1 Latvija

*do 42 mjeseca starosti, **isplaćuju plaće!**

Motivacijski indeks, 2021

Σ ('napraviti promjenu'+ 'zaraditi veliko bogatstvo'+ 'nastaviti obiteljsku tradiciju'/'zaraditi za život, jer nema mogućnosti zaposlenja')

Hrvatska 1,8

Najviši:

Švedska	4,32
Luksemburg	3,75
Nizozemska	2,7

Najniži:

Slovačka	0,74
Španjolska	1,39
Latvija	1,5

Malo „odraslih” poduzeća (starija od 42 mjeseca)

tanka osnovica generiranja nove vrijednosti –
umanjuje potencijal bazena poduzetništva

	HR	EU
2019.	3,6 %	8,1 %
2020.	4,2 %	7,3 %
2021.	4,0* %	7,0 %

*57 % odraslih poduzeća od prosjeka EU

Razlozi za optimizam?

- Hrvatska iznad EU prosjeka po percepciji inovativnosti proizvoda i usluga
- Porast optimizma u očekivanoj internacionalizaciji (iznad prosjeka EU)
- Aktivnost u sektorima srednjeg i visokog poduzetništva na razini prosjeka EU
- Porast optimizma vezanog uz očekivano novo zapošljavanje u narednih 5 godina

Međutim...

- Značajna udaljenost od najboljih, posebno u pogledu inovativnosti proizvoda i usluga na međunarodnim tržištima (Nizozemska)
- Dominiraju ipak poduzetnički pothvati koji nemaju kupce izvan zemlje
- Značajna udaljenost od najboljih (Irska ili Slovenija)
- Odrasli poduzetnici oprezniji u predviđanju novog zapošljavanja

Dinamizam poduzetničke strukture

- Novi poslovni pothvati iznad prosjeka EU
- Nizak motivacijski indeks
- Malo „odraslih” poduzeća
- Rastuća poduzeća

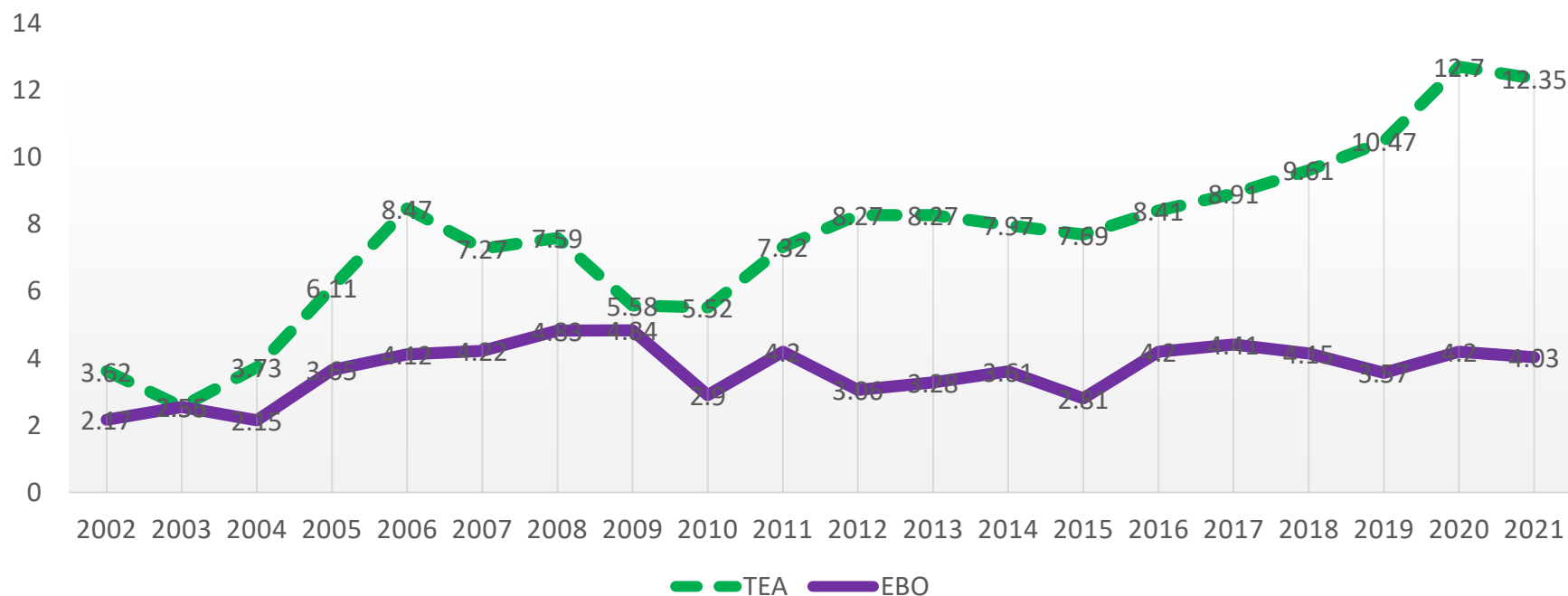

Poduzetnička aktivnost u Hrvatskoj

2002.-2021.

Početnička i rana (TEA) vs. "odrasla" poduzetnička aktivnost (EBO)

Zašto smo tu gdje smo?

Samo pokretanje poslovnih pothvata i njihovo „odrastanje” **bez kapaciteta doprinosa stvaranja nove vrijednosti** uz nizak omjer novih i „odraslih” poslovnih pothvata samo **okoštava neproduktivnu i nekonkurentnu poduzetničku strukturu.**

Poduzetnička aktivnost zaposlenika, 2021.

**Stabilna, ali skrivena komponenta
poduzetničkog kapaciteta**

Hrvatska 9,44 % 1/18 EU

EU prosjek 5,3 %

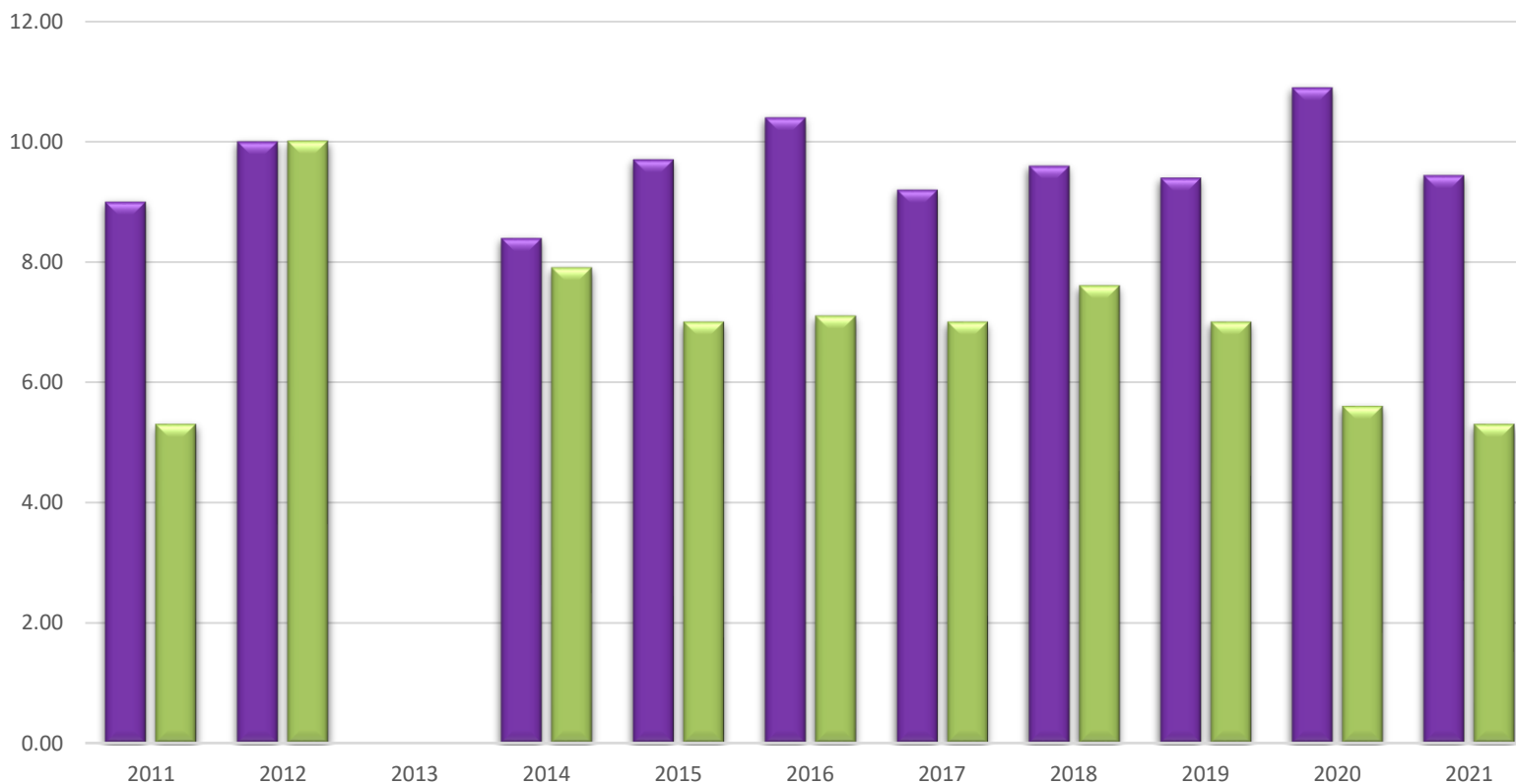
najbolji: Hrvatska, Finska (9,39%), Slovenija (8,8%), Irska (8,5%)

najslabiji: Slovačka (1%), Poljska (1,4%), Cipar (1,5%)

Poduzetnička aktivnost zaposlenika

- RH poduzetnička aktivnost zaposlenika - EEA %
- EU prosjek EEA %

COVID-19 i ciljevi održivog razvoja, 2021.

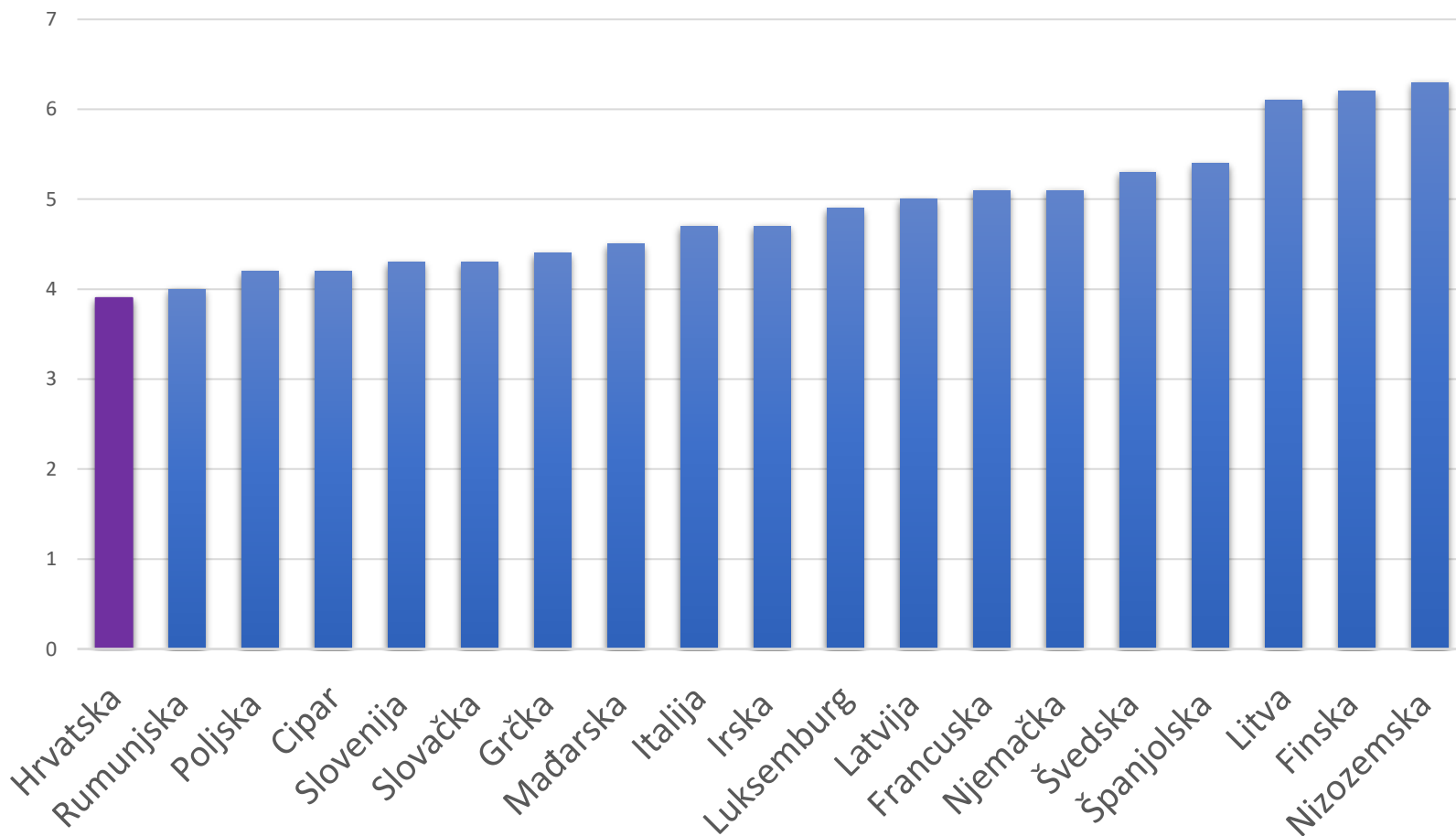
COVID-19

- Percepcija novih prilika koje je otvorila pandemija COVID-19 niža od EU prosjeka i među TEA i među 'odraslim' poduzetnicima (dvostruko manja od npr. percepcije u Irskoj)

Ciljevi održivog razvoja

- TEA poduzetnici (u prvih sedam EU sudionica istraživanja)
- 'Odrasli' poduzetnici (u prvih pet EU sudionica)
- **Dobar primjer: TEVA / PLIVA**

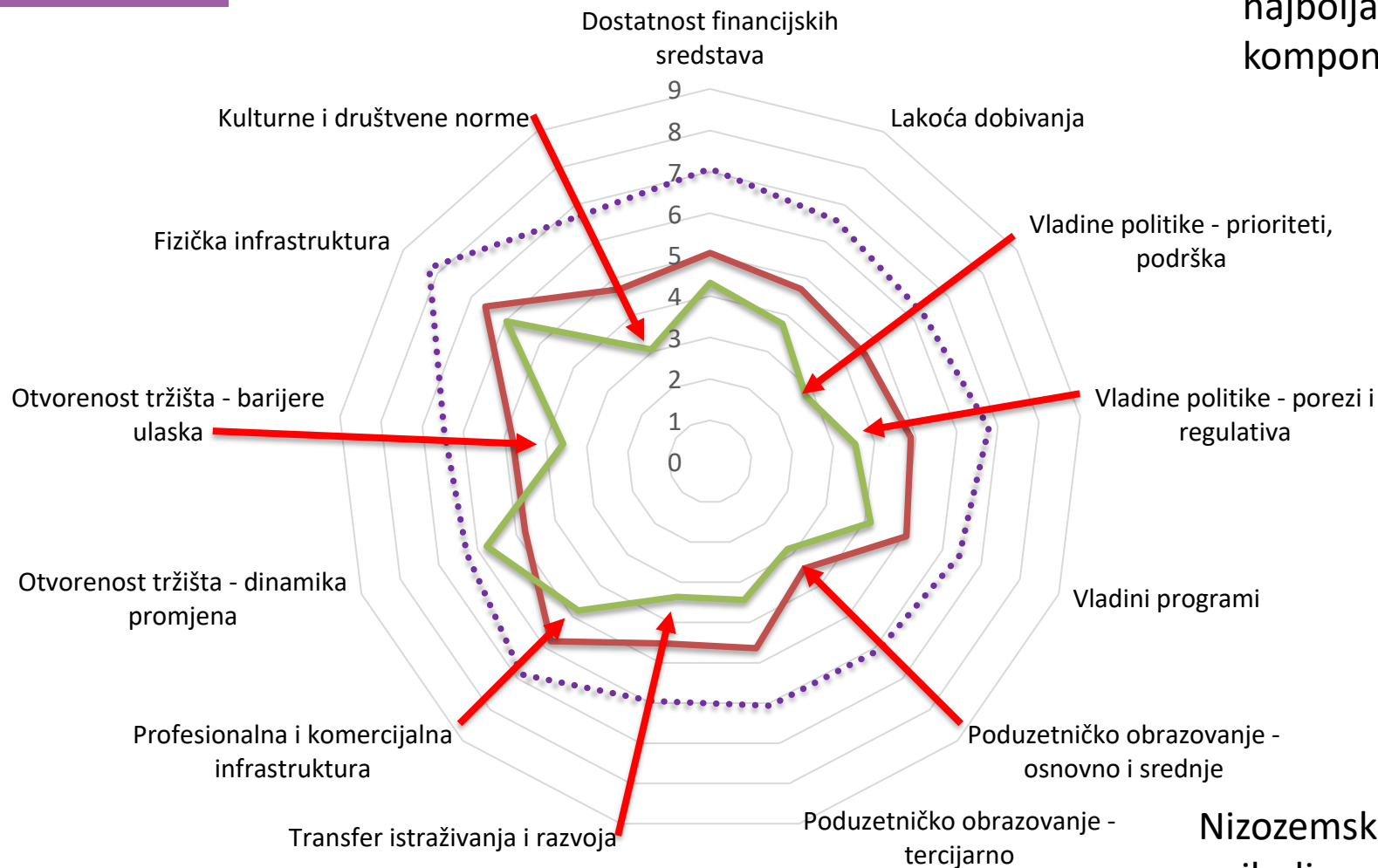
Percepcija ukupne kvalitete poduzetničke okoline- NECI 2021 EU

Hrvatska i najbolji u EU

••• Najbolji u EU —•— Prosjek EU —•— RH

Finska
najbolja u 6
komponenti

Nizozemska
najbolja u 5
komponenti

Preporuke - polazišta

- Odgovornost za promjene je na pojedincima i institucijama – poduzetništvo je vid demokratizacije društva (proaktivnost, inovativnost, odgovornost)
- Oblikovati politike u području poduzetništva na temelju činjenica (GEM indikatori, 20 godina, trendovi, obrasci ponašanja)
- Praćenje izvršenja kroz GEM istraživanje i Nacionalni program oporavka i otpornosti 2021-2026.

Nove stare preporuke

- **Pojednostavljenje** regulatornog okvira – **PRIORITET**
 - onemogućava iskorištenje „prozora prilika”
- Suradnja i istovremenost u oblikovanju politika, **princip otvorene koordinacije**
- Jačati **inovacijski kapacitet gospodarstva** (suradnja poslovnog i istraživačkog sektora) **Vaučeri za inovacije i industrijski dizajn**
- Raznovrsnije i sofisticiranije **usluge za pokretanje i rast** poslovnog pothvata
 - uočavanje prilika, financijska pismenost, dizajn, transfer poslovanja...
- Osigurati da **formalno obrazovanje (od primarne do tercijarne razine)** bude osposobljeno za izgradnju poduzetničkih kompetencija učenika i studenata
- Državni fond **rizičnog kapitala + porezne olakšice za poslovne anđele**
- Transparentni **mehanizmi praćenja i vrednovanja** vladinih politika i programa (Think Small First)
- **Promovirati uspješne** poduzetničke pothvate u cilju jačanja društvenog uvažavanja poduzetničkog djelovanja

Kako od podataka do akcije?

20 godina poslije ne možemo reći – NISMO
ZNALI

- trendovi, obrasci, razlozi... sve je pred nama,
već godinama
- a sada nas čekaju i ciljevi održivog razvoja

Zašto ne djelujemo?

Kontakti

Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom? GEM Hrvatska 2021
www.cepor.hr/gem-global-entrepreneurship-monitor

Slavica Singer

slavica.singer@efos.hr

Nataša Šarlija

natasa.sarlija@efos.hr

Sanja Pfeifer

sanja.pfeifer@efos.hr

Sunčica Oberman Peterka

suncica.oberman.peterka@efos.hr

